

JAG
VILL
VETA

ŽELIM ZNATI
KAKO JE TO BITI MLAD &
ŽIVJETI SA ZAŠTIĆENIM
OSOBNIM PODACIMA

www.jagvillveta.se

Ova brošura namijenjena je mladima koji žive sa zaštićenim osobnim podacima. Državna uprava za zaštitu prava žrtava kaznenog djela (Brottssoffermyndigheten) i Pravobranitelj za djecu (Barnombudsmannen) zajedno su izradili ovu brošuru. Informacije u njoj utemeljene su na pričama drugih mladih osoba koje žive sa zaštićenim osobnim podacima. Citati u brošuri su preuzeti iz izvještaja pravobranitelja za djecu «Nezaštićen» (Oskyddad).

Na **www.jagvillveta.se** postoji više informacija o kaznenim djelima, reagiranju, podršci i zaštiti.

U Švedskoj više od 4 000 djece i mladih živi sa zaštićenim osobnim podacima. Mnoga od ove djece i mladih, ili netko iz njihovih obitelji, bili su izloženi opasnosti ili zlostavljanju. Opasnost obično predstavlja netko od članova obitelji, na primjer tata, očuh, mama ili drugi članovi obitelji.

ZAŠTIĆENI OSOBNİ PODAČI POMAŽU VAM OSJEĆATI SE SIGURNO

Sva djeca imaju pravo živjeti bez izloženosti opasnosti i nasilju. Zaštićeni osobni podaci služe kako bi se djeca i mladi koji su doživjeli nasilje mogli osjećati sigurno, te kako bi bili zaštićeni od toga da nanovo dožive nasilje.

**»OSJEĆAM SE VEOMA SIGURNO SA
ZAŠTIĆENIM IDENTITETOM. DOISTA SE
TAKO OSJEĆAM. TO JE VEOMA LIJEP
OSJEĆAJ.«**

Rebecka

DIO DJECE I MLADIH MORA NAPUSTITI SVOJE OBITELJI

Većina djece i mladih, koji žive sa zaštićenim osobnim podacima, živi s najmanje jednim roditeljem, ali postoje i oni koji moraju napustiti cijelu obitelj. Tada najčešće počinju živjeti u nekoj drugoj obitelji. Ta obitelj se naziva hraniteljska obitelj.

Postoje tri vrste zaštite osobnih podataka

Zaštita koja se dobiva ovisi o tome koliko je opasna situacija u kojoj se osoba nalazi.

1. Označavanje osobnih podataka kao povjerljivih (sekretessmarkering). Ako su podaci neke osobe označeni kao povjerljivi, škola, ustanove zdravstvene zaštite, socijalna skrb, te drugi organi državne uprave moraju biti dodatno pažljivi prilikom davanja adrese i broja telefona te osobe. Označavanje podataka kao povjerljivih vrijedi po godinu dana.

2. Pravo ostati upisan na staroj adresi (kvarskrivning). U ovom slučaju, nova adresa ne postoji ni u jednom popisu i samo Porezna uprava (Skatteverket) zna gdje ta osoba doista živi. Pravo ostati upisan na staroj adresi vrijedi najviše tri godine odjednom.

3. Izmišljeni osobni podaci (Fingerade personuppgifter). U ovom slučaju dobiva se posve nov identitet. To znači da se dobiva novo ime i nov matični broj. To je najveća moguća zaštita koja se može dobiti.

POČETI IZ POČETKA

Tko treba znati u novoj školi?

U novoj školi ravnatelj uvijek treba znati da neka osoba živi sa zaštićenim osobnim podacima. Potom se s ravnateljem odlučuje o tome tko još u školi treba znati. Katkad to znaju samo ravnatelj i mentor, katkad to zna puno osoba u školi.

Što treba reći kada netko pita?

Djeca imaju pravo znati zašto su njihovi osobni podaci zaštićeni, kao i dobiti pomoć odraslih kada je riječ o tome što smiju govoriti i što smiju odgovarati kada im drugi postavljaju nezgodna pitanja. Nezgodna pitanja mogu biti pitanja o tome gdje je osoba živjela prije, zašto se ne susreće s roditeljem od kojeg se krije ili zašto se ne nalazi na listi učenika u odjeljenju ili na fotografiji.

Nije sve opasno pričati

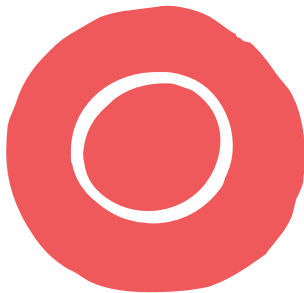
Jedan se dio stvari mora čuvati u tajnosti, ali nije sve opasno pričati. Ako osoba o sebi ne govori ništa, to može dovesti do toga da drugi postanu radoznali i da postavljaju više pitanja. Zato može biti dobro reći neke stvari o sebi.

Dobro je s obitelji s kojom se živi donijeti odluku o tome što govoriti o svojoj obitelji i podrijetlu. Rizik od razotkrivanja se umanjuje ako svi pričaju istu priču. Također je i jednostavnije odgovarati na pitanja ako su odgovori smišljeni unaprijed.

Teško je živjeti sa zaštićenim osobnim podacima

Kada netko živi sa zaštićenim osobnim podacima i ne može reći svoje pravo ime ili gdje živi, mnoge uobičajene stvari postaju komplicirane i teške. Postaje teže sudjelovati u aktivnostima u slobodno vrijeme, biti prisutan na socijalnim mrežama, kupovati stvari putem interneta, tražiti dopunski posao ili imati člansku iskaznicu knjižnice. Mora se voditi računa o pojavljivanju na fotografijama te o tome da se drugima ne govori suviše o sebi.

Mnoga djeca i mladi sa zaštićenim osobnim podacima se osjećaju osamljeno. Osoba se može osjećati kao da vara ili laže kada ne može svojim prijateljima reći gdje je prije živjela ili kako se zove. Kada netko ne može iskreno govoriti o sebi, teško je osjećati bliskost s prijateljima ili s osobama s kojima se druži.

»NE ŽELIM PUNO VREMENA PROVODITI S DRUGOVIMA JER NE ŽELIM DA MI SE POSTAVLJAJU PITANJA I SLIČNO. TO MNOGO UTJEČE NA MENE.«

Sofia

Jeste li odrasli sa zaštićenim osobnim podacima?

Mnoga djeca i mladi žive sa zaštićenim osobnim podacima još od kad su bili veoma mali. U takvim slučajevima oni ne znaju mnogo o tome zašto je to tako. Odraslima je, također, teško razumjeti da djeca kada porastu trebaju znati više o tome zašto žive sa zaštitom. Odrasli često ne znaju zbog čega će djetetu biti teško u školi, u slobodno vrijeme ili s drugovima, kada živi sa zaštićenim osobnim podacima.

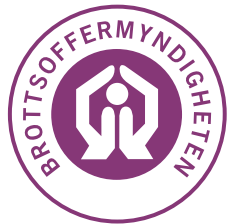
Onaj tko ima zaštićene osobne podatke i želi znati zašto, može o tome pitati nekog odraslog tko zna da ta osoba živi sa zaštićenim osobnim podacima. Ako odrasli s kojima ta osoba živi ne mogu odgovoriti, pomoć se može dobiti od neke druge odrasle osobe. Škola, socijalna skrb ili policija mogu pomoći i odgovarati na pitanja.

Savjeti od drugih mladih (iz izvještaja pravobranitelja za djecu «Nezaštićen»)

- Ne dozvoli da "zaštićen identitet" upravlja tvojim životom.
Ti zavrjeđuješ više!
- Uvijek sa sobom vodi neku odraslu osobu kada, na primjer, trebaš ići u bolnicu. Ne učiniš li to, morat ćeš utrošiti sate u objašnjavanju svoje situacije medicinskim sestrama prije nego što ćeš moći bilo što obaviti.
- Napravi plan s obitelji, prije nego li kreneš u novu školu ili prije nego preselite, kako će tvoja prošlost izgledati. Smislite nešto čega će se cijela obitelj pridržavati. U suprotnom će ljudi, prije ili kasnije, primijetiti da nešto nije kako treba i pitanja će se početi nizati.
- Pokušajte koristiti promijenjena imena (...) Tada će sve biti lakše.
- Reci što imaš! Odrasli trebaju biti od pomoći, a ne odmagati!

WWW.JAGVILLVETA.SE

Na www.jagvillveta.se možeš čitati više o različitim kaznenim djelima, o podršci i pomoći, te o tome kakav je osjećaj doživjeti kazneno djelo. Tu postoje i priče i savjeti druge djece koja žive sa zaštićenim osobnim podacima.

BROTTSOFFERMYNDIGHETEN

Box 470, 901 09 Umeå

Tel: 090-70 82 00

registrator@brottsoffermyndigheten.se

www.brottsoffermyndigheten.se

www.rattegangsskolan.se

www.jagvillveta.se